

Lisa 2
Tartu Linnavolikogu 15. septembri 2011. a
määruse nr 42 juurde

TARTU LINNA ARENGUKAVA

AASTATEKS 2007-2015

(Kehtestatud Tartu Linnavolikogu 14.09.2006.a määrusega nr 35)

TARTU 2006

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS.....	3
2. KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED.....	3
3. OLULISEMAD ARENGUSUUNDUMUSED AASTATEL 2003-2005.....	4
4. TARTU LINNA ARENGUEESMÄRGID AASTANI 2030.....	8
5. ARENGUSUUNDUMUSED AASTATEKS 2007-2015.....	10
5.1 MAJANDUS.....	10
5.2 KESKKONNAKAITSE.....	12
5.3 ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS.....	13
5.4 TERVISHOID.....	13
5.5 VABA AEG, KULTUUR JA RELIGIOON.....	14
5.6 HARIDUS.....	15
5.7 SOTSIAALNE KAITSE.....	16
5.8 ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED.....	17
5.9 AVALIK KORD JA TURVALISUS.....	19
6. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE.....	19
6.1 FINANTSEERIMISE ÜLDPÕHIMÕTTED.....	19
6.2 TÄITMISE HINDAMINE.....	20
6.3 MUUTMINE JA JÄRGMISE ARENGUKAVA KOOSTAMINE.....	20
6.4 KASUTATUD LÜHENDID.....	20
7. TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2007-2015.....	21

1. Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab igal linnal olema arengukava, mis hõlmaks vähemalt kolme eelseisvat eelarveaastat ning mis on aluseks linnaeelarve koostamisele, investeeringute kavandamisele ja nende jaoks rahaliste või muude vahendite taotlemisele ning laenude võtmisele ja võlakirjade emitteerimisele eelarveaastast pikemaks perioodiks. Tartu linna põhimääruse kohaselt on linna arengukava arengustrateegiast lähtuv dokument, mis sisaldab Tartu linna majandusliku ja sotsiaalse olukorra ning keskkonnaseisundi analüüsi, pikemaajalise tegevuse kavandamise ja edasise arengu suundi ja eelistusi vähemalt kolmeaastaseks perioodiks. Arengukava eelnõu valmistab ette linnavalitsus ning see avalikustatakse infopunktis ja linnakantseleis. Tartu Linnavalitsuse 25.11.2004. aasta määrusega nr 31 on kehtestatud arengukavade koostamise, muutmise ja täitmise aruandluse kord, mis sätestab arengukavade koostamise ning muutmise eelnõude menetlemise ja arengukavade täitmise kohta esitatava aruandluse põhimõtted.

Pärast kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse vastuvõtmist 1993. aastal, milles esmakordselt sätestati arengukavade koostamise kohustus, on Tartu linna arengukava aastateks 2007-2013 juba viies linna arengukava ja esimene pärast Eesti liitumist Euroopa Liiduga 2004. aastal.

Euroopa Liidu järgmine eelarveperiood hõlmab aastaid 2007-2013. Et olla valmis Euroopa Liidu tõukerahastute maksimaalseks kasutamiseks järgmisel eelarveperioodil, kinnitas Tartu Linnavolikogu oma 17.03.2005. aasta otsusega nr 403 uueks arengukava perioodiks sama ajavahemiku.

Arengukavas on terve rida ülesandeid, mis on viimaste aastate majandusolukorrast tingituna jäänud täitmata ja lükkuvad edasi aastateks 2014, 2015. Arvestades vastavat asjaolu on otstarbekas hetkel kehtiva linna arengukava perioodi pikendada kahe aasta võrra, st aastani 2015 ja täiendada arengukava tegevuskava rahastamisvajadustega aastateks 2014 ja 2015.

Arengukava lähtub arengustrateegia "Tartu 2012" jätkuna koostatud arengustrateegiast "Tartu 2030", mis valmis erinevate huvigruppide koostöös ja on kinnitatud Tartu Linnavolikogu 18. mai 2006. aasta määrusega nr 25.

2. Koostamise põhimõtted

Linna arengukava koostatakse strateegiliste põhidokumentide – arengustrateegia, üldplaneeringu ja Agenda 21 elluviimiseks. Arengukava koostamise aluseks on valdkondade arengustrateegiad ja -kavad. Tartu linnal on kõigi olulisemate valdkondade arengukavad, v.a transport, tervishoid ja elamumajandus. Enamus valdkondade arengukavasid (v.a ettevõtlus) on koostatud aastani 2007. Uue arengustrateegia koostamine ja linna arengukava perioodi sidumine Euroopa Liidu järgmise eelarve perioodiga, mis hõlmab ajavahemikku 2007-2013, tingib vajaduse ka uute valdkondlike arengukavade koostamiseks samaks perioodiks.

Tartu linna senises eelarvepoliitikas on püütud hoida protsess läbipaistvana, kulutades maksumaksja raha säästlikult ja mõistlikult. Eelarve prioriteetsete valdkondade ja ülesannete määratlemisel on lähtutud Tartu linna arengustrateegias püstitatud eesmärkidest.

Kahe olulise dokumendi - arengukava ja linna eelarve - seoste paremaks jälgimiseks ja arengukava iga-aastase täitmise ülevaate koostamiseks on tegevuskava ülesehituses järgitud eelarve struktuuri, mitte arengustrateegia "Tartu 2030" allvisioone. Tegevuskavas on veerg, kus iga ülesande puhul on määratletud, millise allvisiooni elluviimise eesmärki üks või teine ülesanne täidab. Mõni ülesanne võib täita mitut eesmärki. Sellisel juhul on lahtrisse märgitud olulisema eesmärgi number. Erinevate valdkondade paljusid eesmarke täitvate ülesannete puhul (nt kommunikatsioonistrateegia elluviimine, statistikakogumiku koostamine, ülelinnalsed uuringud jt) on eesmärgi lahter jäetud tühjaks.

Linnavalitsuse ja linnavalitsuse osakondade poolt esitatud arengukavalised ülesanded on tegevuskavas süstematiseeritud eelarve valdkondade järgi:

- Majandus
- Keskkonnakaitse
- Elamu- ja kommunaalmajandus
- Tervishoid
- Vaba aeg ja kultuur
- Haridus
- Sotsiaalne kaitse
- Üldised valitsussektori teenused
- Avalik kord

Mitmete ülesannete täitmiseks on võimalik lisaks linnaeelarvele kasutada ka Euroopa Liidu, Eesti riigi, aga ka erasektori ja mitmesuguste fondide vahendeid, mille täpne suurus aastate lõikes pole praegu teada. Tegevuskava eraldi veerus on näidatud summa, mille ulatuses loodetakse erinevate ülesannete täitmiseks hankida eelarveväliseid vahendeid.

3. Olulisemad arengusuundumused aastatel 2003-2005

Järgnev ülevaade põhineb statistiliste lühiülevaadete "Tartu 2003", "Tartu 2004" ja "Tartu 2005" andmetel. Arvestatud on ka samade aastate linnaeelarvest eraldatud suuremate investeeringutega ja ülelinnalse küsitluse "Tartu ja tartlased 2003" tulemustega ning linnavalitsuse osakondadest saadud andmetega.

Tartus, nagu teisteski Euroopa linnades, elanike arv väheneb ja rahvastik vananeb, sellest tingituna suureneb pensionäride osatähtsus ja väheneb töövõimelise elanikkonna (vanuses 16 aastat kuni pensioniiga) arv. Kui 2003. aasta alguses oli linnas elanikke 100 482, siis 2005. aasta lõpus 99 882. Pisut on kasvanud meeste osatähtsus, moodustades 2005. aasta lõpus 44,1%, sündivus on aga sama perioodi jooksul suurenenud 12,1lt sünnilt 13,3ni 100 elaniku kohta. Pensionisaajate arv on sama aja jooksul kasvanud 26 147lt 26 475ni, moodustades elanikest 26,5%. Töövõimeline elanikkond vanuses 16 aastat kuni pensioniiga on samas vähenenud 62 628lt 62 392ni.

Üldhariduskoolides õppijate arv on vähenenud pisut üle 1000 õpilase, peaaegu samavõrra on suurenenud kutseõppeasutustes õppijate arv. Üldhariduskoolide teises vahetuses õppijate arv on kahanenud 8,1%lt 5,5%ni.

Lasteaedadesse on suudetud paigutada 100 last enam.

Arenenud on kodanikualgatus. Kasvanud on mittetulundusühenduste arv, nende projektipõhist tegevust toetatakse linnaeelarvest. Olulisemaks on muutunud mittetulundusühenduste osa linna arengu kavandamises ja planeerimises.

Linnakeskkonna arenguvõimaluste realiseerimiseks on üle vaadatud Tartu linna üldplaneering. Kehtestatud on Toomemäe üldplaneering ja Emajõe kalda- ja sildumisrajatiste ning vabaõhu mängu- ja spordiväljakute teemaplaneering.

On muutunud linna territooriumi maakasutuse sihtotstarve ja omandivorm. Vähenenud on sihtotstarbeta maa osatähtsus, suurenenud elamumaa ja ühiskondlike hoonete juurde kuuluva maa osakaal. Oluliselt on suurenenud omandiks vormistatud maakasutus.

Hoogustunud on ehitustegevus, eriti elamuehitus. Eksploatatsiooni antud elamute (sh eramute) arv on kasvanud 73lt 2003. aastal 128ni 2005. aastal. Uute elamute kasuliku pinna suurus on sama perioodi jooksul suurenenud 24 926 m²lt 66 075 m²ni ehk 2,65 korda. Elamupiirkondade korrastamiseks jätkus kampaania "Heade värvide linn" ja 2004. aastal lisandus kampaania "Piiardeiad korda", milles linlased aktiivselt osalevad. Populaarseks on saanud ka restaureerimistoetused. Kui 2003. aastal toetati 30 objekti renoveerimist, siis 2005. aastal anti restaureerimistoetust juba 52le objektile. Jätkuvalt selgitatakse aasta parimaid ehitisi, kauneimaid kodusid ja kauneimate jõulukaunistustega kodusid.

Avalikus linnaruumis on renoveeritud Rüütli jalakäijate tänav ja Raekoja plats, kesklinnas on hoonestatud hansakvartal. Emajõe äärde püstitati Kalevipoega kujutav Vabadussõja monument, Toomemäele lisandus ausammas Villem Reimanile, Küüni tänava äärde kaksikskulptuur "Isa ja poeg" ning Vanemuise teatri esisele Eduard Tubina monument.

Elavnenud on ettevõtlus. Äriregistris registreeritud ettevõtjate arv on viimase kolme aasta jooksul stabiilselt kasvanud, jõudes 5274lt 6492ni. Enim on lisandunud osaühinguid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid (vastavalt 1201 ja 141). Jätkub osaühingute kasvu ja aktsiaseltside vähenemise trend.

Kaubandus on suurima käibega tegevusharu, andes Tartu linna ettevõtete netokäibest 53%. Kui 2003. aasta lõpu seisuga oli Tartus 1030 kauplust ja kaubanduspinda oli kokku 165 160 m², siis 2005. aasta lõpuks oli kauplusi 1190 ja kaubanduspinda 178 670 m², mis on 1,8 m² ühe elaniku kohta. Euroopa vastav näitaja on 2,0 m². Kaubanduspindade kasv näitab, et Tartu on kujunenud Lõuna-Eesti kaubandus- ja teeninduskeskuseks.

Kvalitatiivse ja kvantitatiivse arengu on läbinud toitlustusvõrk. 2003. aasta alguses oli linnas 191 toitlustusettevõtet kokku 10 979 istekohaga, 2005. aasta

lõpus oli 204 toitlustuskohta 12 854 istekohaga. Traditsioonilise euroopaliku valiku kõrval on esindatud viisteist rahvuskööki.

Turismisektori arengut on toetanud viimastel aastatel jõuliselt kasvanud majutusasutuste arv. Kui 2003. aastal oli majutusasutusi 36 ja kohti 1140, siis 2005. aastal olid vastavad näitajad 53 ja 1341. Viimastel aastatel on arvuliselt enim lisandunud külaliskortereid ja kodumajutust.

Töötlev tööstus on andnud ettevõtete netokäibest alla veerandi. Tööstus on esindatud nii traditsiooniliste tootmisharudega, nagu puidu-, mööbli-, toiduainete-, elektroonikatootmine, õmblustööstus ja metallitöötlemine, kui ka viimastel aastatel lisandunud teadmismahukate majandusvaldkondadega nagu IT, geeni- ja biotehnoloogia. Tartus on aastaid olnud ekspordi ja impordi saldo negatiivne. Tööstusettevõtetest ekspordib toodangut ca 40% ettevõtetest, sealjuures vähemalt 90% toodangust ekspordib 18 ettevõtet. Suuremad eksportijad on AS Tarkon, AS Ilves-Extra, AS Tarmeko, AS Sievert Eesti, AS Lemeks, AS Samelin, AS Sangar, AS A. Le Coq Tartu Õlletehas, Kodumajatehase AS ja OÜ BD Design.

2004. aasta keskmine brutopalk Tartus oli 6920 krooni. Märgatavalt on vähenenud vahe Tartu linna ja Eesti keskmise brutopalka vahel. Kui 2002. aastal moodustas Tartu linna keskmine brutokuupalk 92,9% Eesti keskmisest, siis 2004. aastaks oli näitaja juba 95%. Hariduse, tervishoiu ja sotsiaaltöö valdkonnas on Tartu linnas keskmine brutopalk Eesti keskmisest kõrgem.

Töötus on olnud viimastel aastatel väga madal (1-2%). Registreeritud töötajate arv on pidevalt vähenenud. 2003. aastal oli töötajaid 5183, 2005. aastal 4677.

Linnaeelarve tulud on suurenenud 278 miljoni krooni ehk 28,9% võrra. Vähenenud on üksikisiku tulumaksu ja toetuste osa tulude struktuuris, suurenenud tulud varadelt ja finantstehingutelt. Tulud ühe elaniku kohta on kasvanud 9554 kroonilt 12 670 kroonini. Kulude struktuuris on vähenenud hariduse ja sotsiaalse kaitse osatähtsus, suurenenud aga vaba aja ja kultuurivaldkonna kulutused. Kulud ühe elaniku kohta on suurenenud 9091 kroonilt 12 397 kroonini.

Alates 2004. aastast on linnaeelarve kulude poolel eraldi välja toodud kulutused keskkonnakaitsele – looduskeskkonna säilitamisele ja parandamisele suunatud tegevustele. Kulutuste osatähtsus praeguses eelarves on suhteliselt tagasihoidlik. Tartu linnas puudub statsionaarne õhuseire jaam. Linna õhukvaliteedi hindamiseks tellitakse igal aastal vastavaid mõõdistusi linna erinevates piirkondades 8 saastekomponendi osas. Kui 2003. aastal oli linna kõige saastatumaks paigaks Turu t - Riia t ristmik, siis 2004. aastal Kastani t - Riia t ristmik, kus täheldati ka NO₂ piinormi ületavat saastetaset. 2005. aastal on sellele lisandunud maaliinide bussijaama piirkond. Lisaks neile on mõnedel päevadel täheldatud osooni ja peentolmu osas piirväärtuste ületamisi. Oluliselt on suurenenud peentolmu saaste Turu ja Riia tänaval.

2005. aastal mõõdeti esmakordselt ka liiklusmüra 8 erinevas kohas (Riia 4 ja 91, Jakobi 52, Turu 11, Aardla 66, Võru 126 ja Kalevi 95). Müra tase ületab neis paigus piirtaset nii päevasel kui öisel ajal, kusjuures müra öine kriitiline tase on

ületatud Riia tänaval nii alguses kui ka Tammelinnas, aga ka Jakobi tänaval Jakobi mäel. Seda on põhjustanud eelkõige autode kasvanud arv vaadeldaval perioodil 27,5lt 30le 100 elaniku kohta ning see näitaja jätkab tõenäoliselt edaspidigi kasvutendentsi.

Investeeringute maht on kasvanud 169,4 miljonilt 2003. a 270 miljoni kroonini 2005. a ehk 62,8%. Selles kajastub ka paljude kaupade ja teenuste hinnatõus ning suurenenud kulutused tööjõule.

Olulisemad investeeringud perioodil 2003-2005 on valdkonniti järgmised :
Üldiste valitsussektori teenuste osas - infotehnoloogia soetamine ja haldushoonete renoveerimisega seotud tegevus.

Majanduse valdkonnas - tänavate ja sildade ehitus ning renoveerimine, millest suurimad on Turusild koos parklatega ja asfaltkatetega tänavate ülekattetööd. Olulised on olnud investeeringud ka Antoniuuse õue renoveerimisse ning bussiotepaviljonide rajamisse.

Keskkonnakaitstes - puude istutamine, Emajõe kaldakindlustused ja jäätmemajandusega seotud tegevus.

Elamu- ja kommunaalmajanduse prioriteediks on olnud tänavavalgustuse rajamine ja renoveerimine. Olulisteks projektideks on tunnelkollektori ehitamine ja projekt 50+50. Tunnelkollektor valmis 2004. aastal. Pärast seda suunatakse kogu ASi Tartu Veevärk poolt kanaliseeritav reovesi puhastusseadmetesse ja on lõpetatud reovee juhtimine Emajõkke. Alustatud on ka Emajõe põhja puhastamisega kesklinna piirkonnas. Tunnelkollektori valmimist võib pidada selle perioodi olulisemaks keskkonnakaitsealaseks projektiks. Projektiga 50+50 saavad tartlased 2006. aasta lõpuks juurde 20 km uut ning 36 km renoveeritud joogiveetorustikku.

Vaba aja ja kultuuriobjektidest on olulisemad A. Le Coq SPORT Spordimaja ehituse alustamine, Mänguasjamuuseum, Jaani kirik, Turu 8 spordihoone juurdeehitis. Märkimata ei saa jätta ka Annelinna jalgpalliväljakut ning Oskar Lutsu nimelise Tartu Linnaraamatukogu Annelinna ja Tammelinna harukogu renoveerimist ning aktiivse vaba aja veetmise paikadena populaarseks saanud Tähtvere Spordiparki ja Tähtvere vallaga koostöös valminud Jänese matkarada Emajõe ääres.

Haridusse investeeritud vahenditest on enim kulunud H. Treffneri, M. Härma ja Kivilinna Gümnaasiumi ning H. Masingu kooli ja Kutsehariduskeskuse hoonete renoveerimisele.

Sotsiaalvaldkonna investeeringutest on korrastatud Mäe-kodu, Anne päevakeskuse ja Liiva tänava hooldekodu hooneid ning ehitatud Maarja Kooli Tugikodu. 2005. aastal alustati Vaimse Tervise Hooldekeskuse Nõlvaku tänava kompleksi rajamisega.

Küsitluses "Tartu ja tartlased 2003" uuriti, milliseid valdkondi tuleks linnas eelisarendada ehk kuhu suunata enam eelarvevahendeid. Olulisemateks arendusvaldkondadeks peeti haridust ja teadust (60% vastanuist), kusjuures

peeti vajalikuks eelisarendada kutseharidust. Järgnesid sotsiaalsfäär, tootmine, keskkonnakaitse ja sport (üle 30% vastajaist).

Kui linnaeelarve investeeringute osatähtsus haridusse on vaadeldava perioodi jooksul jäänud peaaegu samaks, on nende maht oluliselt suurenenud. Haridus on majanduse järel investeeringute mahult teisel kohal linnaeelarves. Kulutused kultuurile (kuhu kuulub ka sport) on aga nimetamisväärselt kasvanud nii absoluutarvus kui ka osatähtsuses.

Järgnevas tabelis on näha, kuidas investeeringud linnaeelarve kuludes aastatel 2004 ja 2005 tegelikult valdkonniti jagunesid (2003. a eelarve struktuur pole 2004. ja 2005. a eelarve struktuuriga võrreldav).

Valdkonnad	2004		2005	
	tuh krooni	%	tuh krooni	%
Üldised valitsussektori teenused	5 647,3	3,6	4 808,1	1,8
Majandus	57 361,3	36,2	83 662,9	31,0
Keskkonnakaitse	1 091,8	0,7	6 585,8	2,4
Elamu- ja kommunaalmajandus	9 162,3	5,8	15 831,1	5,9
Tervishoid	35,0	0,0	100,0	0,0
Vaba aeg ja kultuur	31 750,9	20,0	81 165,9	30,1
Haridus	42 368,5	26,7	70 291,4	26,0
Sotsiaalne kaitse	11 076,4	7,0	7 592,4	2,8
Kokku	158 493,5	100,0	270 037,7	100,0

4. Tartu linna arengueesmärgid aastani 2030

Arengustrateegia "Tartu 2030" visioonis nähakse Tartut arenemas viie linna – teadmuslinna, ettevõtluslinna, modernse elukeskkonnaga linna, hooliva linna ja loova linna - tasakaalustatud ühenduses. Seda kujutlust soovitud tulevikust toetavad innovatsiooni, avatust, osalust ja koostööd soosivad väärtused ning tulevikku suunatud mõttelaad, millest püütakse linna arendamisel ja kogu linnaelu korraldamisel lähtuda. Tartu 2030 visiooni konkretiseerimiseks on iga kujutusliku linna jaoks oma allvisioon, 21 strateegilist eesmärki ja strateegilised tegevussuunad nende eesmärkide saavutamiseks.

Eesmärgid E1 - E6 on seatud teadmuslinna, E7 - E9 ettevõtluslinna, E10 - E13 modernse elukeskkonnaga linna, E14 - E16 hooliva linna ja E17 - E21 loova linna visiooni saavutamiseks. Allvisioonide kirjeldused on arengustrateegia "Tartu 2030" 6. peatükis. Alljärgnevalt on strateegilised eesmärgid esitatud kujutuslike linnade lõikes.

Tartu on teadmuslinn

E1 Tartu haridus- ja teadusasutustes töötavad väga head pedagoogid, tippteadlased ja õppejõud, oma ala tunnustatud teoreetikud ja praktikud kõikjalt maailmast.

E2 Tartus toimib terviklik, rahvusvahelisusele avatud haridusasutuste võrgustik, kus lõimuvad eri haridustasemed ja saab omandada konkurentsivõimelist haridust.

E3 Tartu kui omalaadne terviklik, rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline haridus- ja teaduslinnak.

E4 Tartu ülikoolid annavad tugeva panuse regionaalset majandust toetava innovatsioonisüsteemi arendamisse.

E5 Tartu on täiendus- ja ümberõppekeskus, mis hõlmab eri taseme haridusasutusi. Elukestev õpe on kättesaadav kõigile tartlastele vastavalt nende võimetele ja vajadustele.

E6 Tartu haridusasutused seisavad hea eestikeelse teaduse ja hariduse kestmise eest üleilmastumise käigus.

Tartu on ettevõtluslinn

E7 Tartus on elujõulised ettevõtted.

E8 Tartus on kõrgtehnoloogiline majandus.

E9 Tartu – see on parim paik äri alustamiseks ja atraktiivne investeerimiskeskond.

Tartu on modernse elukeskkonnaga linn

E10 Tartus on miljööväärtuslik ja turvaline linnaruum, mida kasutatakse ja arendatakse jätkusuutlikkuse printsiibil.

E11 Tartu on vastutustundlike ja algatusvõimeliste kodanike linn.

E12 Tartu linna tehnilised infrastruktuurid on ökonoomsed, jõuavad iga majapidamiseni ja ettevõtte/asutuseneni.

E13 Tartu on integreeritud rahvusvahelisse transpordivõrku, milles transpordikorraldus on turvaline ja keskkonnasõbralik.

Tartu on hooliv linn

E14 Tartus elavad terved, rõõmsad, sotsiaalselt aktiivsed ja hästi toime tulevad inimesed.

E15 Kõikidele tartlastele on vajadusel kättesaadavad kvaliteetsed sotsiaal- ja tervishoiuteenused.

E16 Tartu on Eesti tervishoiu ja sotsiaalhoolekande arenduskeskus.

Tartu on loov linn

E17 Tartus on professionaalsetel loojatel, kunstnikel, interpreetidel ja sportlastel laialdased tegutsemisvõimalused.

E18 Linnaelanikud on veendunud, et kunst, kultuur, loovus ja esteetika on Tartu linnaruumi osad, mida tuleb väärtustada, hoida ja külalistega jagada.

E19 Linna elanikel ja külalistel on aastaringselt võimalus osa saada heatasemelistest kultuuri- ja spordisündmustest, festivalidest, näitustest, noorsooüritustest.

E20 Tartlastel on mitmekesised võimalused kultuuriliseks isetegevuseks, tegev- ja tervisespordiks.

E21 Tartu on tuntud turismi sihtkohana.

5. Arengusuundumused aastateks 2007-2015

5.1 MAJANDUS

ETTEVÕTLUS

Ettevõtluse arendamise osa ja koostatav Tartu ettevõtluse arengukava toetavad arengustrateegia "Tartu 2030" valdkonna - Tartu on ettevõtluslinn - püstitatud eesmärkide saavutamist. Olulisemad arengusuunad on ettevõtluskeskkonna atraktiivsuse suurendamine, koostöö tihendamine ettevõtjate ja teadusasutuste vahel, Tartu Teaduspargi arengu toetamine, tööstusalade väljaarendamine ning ettevõtlusinkubaatori käivitamine. Kutsehariduse paremaks sidumiseks ettevõtjate vajadustega rakendatakse praktikatoetuste süsteem.

Ettevõtete arengu toetamiseks jätkatakse koostööprojekte ettevõtluse tugistruktuuridega ning teadus- ja arendusasutustega, korraldatakse ettevõtjatele koolitusseminare.

Käivitatakse gümnaasiumiõpilastele suunatud õpilasfirmade loomist propageeriv ürituste sari.

Ettevõtlusega tegelemise innustamiseks tunnustatakse igal aastal nii ettevõtjaid kui ka üliõpilasi ja korraldatakse ettevõtlust tutvustavaid üritusi (ettevõtlusnädal, hea teenindusega linn, laadad).

TURISM

Arengueesmärgi - Tartu on tuntud turismi sihtkohana - saavutamiseks on olulisemad tegevused konverentsiturismi kui hooajalisust vähendava valdkonna edendamine konverentsibüroo käivitamise abil ning turistide teenindamise parandamine, sealhulgas külastuskeskuse rajamise ja puutetundlike ekraanide paigaldamise näol. Tartu arendamine tervikliku turismiobjektina hõlmab nii transpordi infrastruktuuri täiustamist, Emajõe kaldapealsete ja miljööväärtuslike piirkondade arendamist kui ka üksikute turismiobjektide (AHHAA, Toomemägi, ERM, Tartu Pauluse kirik jne) väljaarendamist või rekonstrueerimist. Toetatakse haagissuvilate- ja telkimisala rajamist Anne kanali ja Emajõe vahelisele alale, et mitmekesistada turistidele pakutavaid teenuseid. Turismi arengut toetavad koostöö sihtasutusega Tartumaa Turism, linna sihtgrupipõhine turundamine erinevate kanalite kaudu (messid, infomaterjalid, meedia jne), turismialaste turu-

uuringute korraldamine, giidide koolitus, heatasemeliste kultuuriürituste korraldamine ja osalemine turismiprojektides. Koostöös erasektoriga (MTÜ Emajõe Lodjaselts, MTÜ Uunik Auto ja vanatehnika klubi Levatek) luuakse terviklik jõekeskus Emajõe äärde ja vanatehnika külastuskeskus Raadile.

TRANSPORDI INFRASTRUKTUUR JA LIIKLUSKORRALDUS

Transpordi infrastruktuuri renoveerimisega seotud ülesanded on suunatud eesmärgi – Tartu on integreeritud rahvusvahelisse transpordivõrku, milles transpordikorraldus on turvaline ja keskkonnasõbralik – saavutamisele.

Jätkatakse jõupingutusi Tartu lennujaama avamiseks rahvusvahelistele regulaarliinidele, mis ühtlasi aitab kaasa ettevõtluskeskkonna atraktiivsemaks muutmisele.

Arendatakse koostööd valitsuse ning majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga mugava ja kiire reisirongiühenduse loomiseks Euroopa Liidu riikide ja Venemaaga, samuti Tallinna ja Tartu vahelise reisirongiliikluse parandamiseks.

Parandatakse väikelaevade randumisvõimalusi.

Tehakse koostööd riigi ja naaberomavalitsustega kogu linna ümbritseva ringtee ehitamiseks.

Tartu linna 454 tänaval, teel (kogupikkusega 328 km) ja 7 sillal on liiklustihedus tervikuna kasvanud, samas teekatete kulumine on ületanud taastamise. Vajalik on olemasolevate sildade (Sõpruse ja Võidu sild) rekonstrueerimine ja uute (Ringtee ja Vabaduse sild) ehitamine. Teehoiutöödel on prioriteediks kruusakattega tänavate asfalteerimine ja olemasolevate sõiduteede ja kõnniteede asfalkatete rekonstrueerimine. Olulisel kohal on kõnniteede ja treppide ehitamine ja rekonstrueerimine ning jalgrattateede võrgu oluline laiendamine.

Liikluskorralduse valdkonnas on pööratud kõigide liiklejate (jalakäijad, jalgratturid, mootorsõidukitega sõitjad) liiklusohutuse ja liikluse sujuvuse tagamiseks tervikliku ja mitmekesise transpordisüsteemi abil. Ühistranspordi arendamisega (bussiliinide optimeerimine, liiniintervallide tihendamine ja infotehnoloogiliste süsteemide juurutamine) muudetakse ühistranspordi kasutamine mugavaks ja käepäraseks. Uute tänavate projekteerimisel ja olemasolevate rekonstrueerimisel arvestatakse võimalusega rajada ühistranspordile eraldi rajad. Jätkub tänavaruumi korrastamine - ohutussaarte ehitamine, sademevee lahkvoolse kanalisatsiooni rajamine ning liikluskorralduslike väikevormide paigaldamine.

Transpordi arengukavas lahendatakse linna optimaalne transpordikorraldus.

TERRITORIAALNE PLANEERIMINE JA MAAKORRALDUS

Tartu 2030 strateegilise eesmärgi – Tartu on modernse elukeskkonnaga linn – eesmärkide saavutamiseks territoriaalse planeerimise valdkonnas on oluliseks naaberomavalitsustega ühishuve arvestavate planeeringute koostamine (turism, transpordi infrastruktuur jt), mis võimaldab paremini

seostada linna ja naabervaldade arengut. Üldplaneeringu täiendamine toimub teemaplaneeringute kaudu, sealhulgas miljööväärtusega hoonestusalade kaitse ja kasutustingimuste täpsustamiseks ning uushoonestuse võimaluste väljaselgitamiseks vastavalt Supilinna, Toometaguse, Tammelinna, Jaama ja Puiestee tänavate ning Aleksandri tänava miljööalade kohta. Teemaplaneeringuid tehakse teiste hulgas koostöös mittetulundusühendustega, arvestades teemaplaneeringuid puudutavate piirkondade kodanike ettepanekuid. Üldplaneeringuga määratud ruumilise arengu üldpõhimõtete elluviimiseks jätkatakse linnale oluliste detailplaneeringute koostamist. Oluline on kaasatus maakonnaplaneeringu koostamisse. Jätkatakse osalemist rahvusvahelistes linnaarengu ja –planeerimise alastes projektides.

Ruumilise arengu planeerimise paremaks korraldamiseks ning erinevate riskide vähendamiseks koostatakse Tartu linna kolmemõõtmeline digitaalne mudel. Maareform viiakse lõpule. Oluline on avalikult kasutatavate maade ja reservmaade omandi vormistamine. Selles osas tõhustatakse koostööd riigiga.

Linnaruumi heakorrastamiseks koostatakse korruselamupiirkondadele haljastuslahendusi ning paigaldatakse dekoratiivskulptuure, paremate lahenduste leidmiseks korraldatakse konkursse.

LINNAVARA

Linnavara arendamisele suunatud ülesanded täidavad eesmärgi – Tartus on miljööväärtuslik ja turvaline linnaruum, mida kasutatakse ja arendatakse jätkusuutlikkuse printsiibil. Linnale kuuluvate eluruumide (k.a sotsiaalpinnad) remondivajadus on suur. Elurume vajatakse tagastatud majade üürnike probleemide lahendamiseks. Vähetähtis pole ka mitteiluruumide heakorrastamine, sealhulgas hoonete Gildi 8 ja Pepleri 27 renoveerimine ning Lutsu 16 hoone fassaadi muutmine nii, et hoone sobituks paremini vanalinna keskkonda. Miljööväärtuslikel hoonestusaladel asuvate vanade hoonete taastamisel eelistatakse säästva renoveerimise põhimõtteid. Amortiseerunud hoonete lammutamine aitab kaasa elukeskkonna paremaks muutmisele.

5.2 KESKKONNAKAITSE

Keskkonnakaitse, sealhulgas linna rohevõrgustik, on osa modernsest elukeskkonnast. Keskkonnakaitse ülesanded on püstitatud eesmärgi – Tartus on miljööväärtuslik ja turvaline linnaruum, mida kasutatakse ja arendatakse jätkusuutlikkuse printsiibil – saavutamiseks. Keskkonnakaitse valdkonnas on esmatähtsateks ülesanneteks elukeskkonna puhtuse tagamine, keskkonna- ja terviseriskide vähendamine ning jäätmemajanduse korrastamine. Otsuste langetamisel järgitakse lisaks keskkonnakaitselistele põhimõtetele ka muid säästva arengu põhimõtteid.

Linna roheline võrgustiku säilitamine ja arendamine on oluline, et võimaldada linnaelanikele paremaid puhke- ning sportimisvõimalusi. Suuremad puhkealad on kavas kujundada Anne kanali, Raadi kruusaaugu ja Raadi dendropargi piirkonda ning renoveerida Toomemäe park. Lisaks rohealade võrgustikku investeerimisele suurendatakse ka iga-aastaste hoolduskulude mahtu ning

selleks vajaminevat summat, sest juba olemasolevad ning ka rajatavad pargid ja haljasalad vajavad nii territooriumi kui väikevahendite hooldust.

Jäätmemajanduses on olulisteks tegevusteks jäätmete sorteerimine ja liigiti kogumine tekitaja juures ning taaskasutuse edendamine. Aardlapalu prügila sulgemine ja biolagunevate jäätmete kompostimissüsteemi rajamine on hädavajalikud tegevused, et tagada jäätmekäitluse vastavus keskkonnanõuetele.

Keskkonnasõbralik eluruum ei teki linnaelanike osaluseta. Keskkonnaharidusega kujundatakse välja elanike keskkonnateadlikkust. Infomaterjalid ja keskkonnaorganisatsioonidega koostöös korraldatavad erinevad teavituskampaaniad suurendavad igas vanuses tartlaste keskkonnateadlikkust.

5.3 ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS

Elamu- ja kommunaalmajanduse arendamise ülesanded on püstitatud Tartu kui modernse elukeskkonnaga linna eesmärkide saavutamiseks.

MITTEELURUUMID

Igal aastal on kavas investeerida linnale kuuluvate mitteeluruumide korrashoidu ühistute haldamisel olevates hoonetes ning teha linnale kuuluvate üüripindade renoveerimistöid.

ELURUUMID

Iga-aastaselt kavandatakse munitsipaal- ja sotsiaaleluruumide renoveerimist. Vajadus on ka uute eluruumide ehitamiseks. Ette on nähtud investeeringud eluruumide soetuseks elanike ümberpaigutamiseks Jaamamõisa barakkidest ning planeeritud ehitistele ettejäävatest elamutest. Jätakuvalt on kavas toetada korteriühistuid ja majaomanike ühendusi elamute renoveerimisel.

KOMMUNAALMAJANDUS

Suuremad investeeringud on kavandatud tänavavalgustuse renoveerimiseks, valgustamata tänavate valgustamiseks ning iluvalgustuse rajamiseks. Mahukad on Emajõe kaldaaladega seotud tegevused – kaldakindlustuste ja promenaadide rajamine ning sildumisrajatiste ja väikesadamate ehitamine. Renoveeritakse Anne saun ning nähakse ette summad linna kalmistute valgustuse, piirdeaedade ja teede renoveerimiseks.

5.4 TERVISHOID

Tervishoiu valdkonna ülesanded on püstitatud Tartu kui hooliva linna eesmärkide täitmiseks.

Eesmärgi - Tartus elavad terved, rõõmsad, sotsiaalselt aktiivsed ja hästi toime tulevad inimesed - saavutamiseks on tegevuskavas planeeritud toetus laste ja noorte tervishoiuteenustele ning tervist edendavatele projektidele, mis aitavad kaasa tervist väärtustava eluhoiaku kujundamisele ning elanike terviseteadlikkuse tõusule.

Eesmärgi - Kõikidele tartlastele on vajadusel kättesaadavad kvaliteetsed sotsiaal- ja tervishoiuteenused - saavutamiseks on planeeritud toetused esmatasandi tervishoiule, hooldusravi teenusele, koduõendusteenusele ja ravikindlustuseta tartlaste ravikulude katmisele.

Jätakuvalt toetatakse hooldusravi kohtade arendamist, esmatasandi tervishoidu nii teenuste arendamisel kui ka perearstide rolli tugevdamisel haiguste ennetamisel ja elanike põetus- ja hooldusvajaduste hindamisel.

5.5 VABA AEG, KULTUUR JA RELIGIOON

Tartu on traditsioonidega, avatud ja arenev kultuurilinn, mis pakub võimalusi kultuuri loomiseks, tarbimiseks ning tagab aastaringse ja mitmekülgse kultuuri- ja spordiprogrammi. Oluliseks ülesandeks kultuuri valdkonnas on kultuuriinstitutsioonidele ja kultuuritöötajatele tööks ja loominguks turvalise, areneva ja kaasaegse keskkonna loomine. Selline töökeskkond toetab omakorda kultuurialase tegevuse (sh ettevõtluse) arengut ning võimaldab luua kaasaegset ja mitmekesist programmi. Uute kultuuri- ja spordiobjektide ehitamine loob kõigile Tartu linna erinevate vajadustega elanikegruppidele tingimused ja võimalused kultuuri-, noorsoo-, ja spordialase tegevuse arendamiseks. Prioriteetsed ehitised arengukavas on Tartu Linnaraamatukogu, teaduskeskus AHHA, Anne Noortekeskus, Tamme staadion koos staadionihoonetega, Tartu Laululava, Laulupeomuseum ning Lastekunstikool ja Linnamuuseumi juurdeehitis.

Tartu on avatud maailmale ja osaleb rahvusvahelistes programmides ja projektides. Osalemine rahvusvahelistes võrgustikes, teadmiste omandamine kohapeal ja nende sissetoomine väljastpoolt, kogemuste vahetamine rahvusvaheliste partneritega, loovisikute ja loomingu mobiilsuse suurendamine, rahvusvaheliste seminaride, konverentside ja koolituste korraldamine, kultuuriõppe arendamine ning audiovisuaalsete ja multimeediavõimaluste kasutamine rahvusvaheliste projektide läbiviimisel on olulisteks arenguimpulsside loojateks.

Rahvusvahelistest fondidest toetust taotlevate projektide teemadest on olulised loovisikute mobiilsuse suurendamine, nende koolitamine ning konkurentsivõime tõstmine tööturul, loovtööstuste arendamine ja rahvusvahelise teadusfestivali väljaarendamine. Lisaks on planeeritud rahvusvahelised projektid järgmistel teemadel: legendid, müüdid, eeposed ning innovatiivsed noorsootöö meetodid.

Linn toetab väljakujunenud rahvusvahelisi mainesündmusi, mis toovad linna nii sise- kui ka välisuriste ning pakuvad elamusi tartlastele.

Üliõpilaste suure osakaalu tõttu linnaelanike hulgas võib Tartut pidada ka kultuuri tarbimise oskuste omandamise paigaks, mille mõjud kanduvad üle Eesti. Linna prioriteediks on ka programmiline töö noorte kultuuritarbimisharjumuste kujundamiseks, milleks on ette nähtud eraldi projektitoetused vastavalt eale ja sotsiaalsele staatusele, sh hinnasoodustused kultuuri- ja spordiüritustele.

Linn korraldab huvialaharidust munitsipaalkoolide kaudu, samas toetab ka huvitegevuse teenust osutavaid erahuvialakoole, seltse, spordiklubisid jm mittetulunduslikke organisatsioone.

Noorsootööasutuste ja -ühenduste võrgustik pakub noortele erinevaid võimalusi: osaleda noorsootegevuses mittetulundusühenduste või noorsootööasutuste kaudu, osaleda lastele ja noortele suunatud laagrites ja töömalevates, algatada ise projekte, veeta vaba aega ja arendada oma oskusi noorsootööasutustes, mängu- ja spordiväljakutel, puhkekohtades, liikluslinnakus ja seiklusradadel.

Linn toetab ja propageerib professionaalset kultuuriturundust – pakub korraldajatele tasuta võimalusi sündmuste reklaamimiseks interneti, raadio ja trükiste vahendusel.

Kogutakse ja analüüsitakse kultuuristatistikat ning eelarvesse on planeeritud finantsid ka vajalikeks uuringuteks.

Linnaruumi kui elukeskkonna väärtustamise seisukohast tuleb finantseerida kultuurikvartalite ja kultuuritänavate rajamist ja renoveerimist koos toetava keskkonna loomisega (pargid, haljastus, pingid, varjud, valgustus, viidad, stendid, skulptuurid, purskkaevud, muusikaaiad jne). Prioriteediks on avalike kohtade varustamine kunstiga. Miljööväärtusega hoonestusalade hoonete kõrval toetatakse ka muude kultuuriväärtustega ehitiste ja kultuurimälestiste (sh Jaani kvartal, Toomkirik, Pauluse kirik ja Tartu Maarja kirik) restaureerimistööid.

5.6 HARIDUS

Arengukava hariduse osa keskendub teadmuslinna visioonis püstitatud eesmärkide saavutamisele. Munitsipaalõppeasutuste süsteemi toimimise põhieesmärk on kindlustada igale Tartus elavale lapsele võrdne haridusvõimaluste kättesaadavus kõigil haridustasemetel vastavalt tema võimetele. Soositakse eraharidusasutuste tegevust (sh Waldorfhariduskeskuse rajamist).

ALUSHARIDUS

Haridusvaldkonna tulevikku mõjutavaks teguriks on laste sündivuse tõus. Hariduse investeringutesse on planeeritud kolme uue 6-rühmalise koolieelse lasteasutuse ehitamine ning 2 lasteaia juurdeehitis. Arengukava perioodil suureneb koolieelsete lasteasutuste kohtade arv ca 400 võrra. Jätkatakse eralasteaedade toetamist.

Tegevuskavasse on planeeritud vahendid lasteaedade mänguväljakute renoveerimiseks. Jätkatakse koolieelsete lasteasutuste õppetööd toetavate projektide kaasfinantseerimist.

Uudsenä on planeeritud vahendid koolieelikutele perepäevahoiu korraldamiseks.

ÜLDHARIDUS

Keslinna Kool saab juurdeehitise. Igal aastal renoveeritakse üks koolimaja. Tulenevalt Tartu Linnavalitsuse ning Riigi Kinnisvara ASi vahel sõlmitud

lepingust on planeeritud arengukavasse vahendid Vanemuise 33/35 iga-aastasteks üürimakseteks. Koolihoonete ja lasteaedade renoveerimisel lähtutakse terviklahendusest, st maksimaalselt nelja aastaga remonditakse kogu koolimaja või lasteaed.

Tegevuskavasse on planeeritud vahendid õppevahendite (füüsika, keemia, bioloogia) soetamiseks ning koolistaadionide korrastamiseks.

Jätkuvalt toetatakse tegevuskuludest koolide õppetööd toetavate projektide kaasfinantseerimist. Jätkatakse traditsioonilist ujumisõpet 2. klassi õpilastele, M-klassijuhataja projekti läbiviimist ning projekti "Turvamees koolis" toetamist.

Uudsenä on planeeritud vahendid sihtstipendiumideks (Aasta Õpetaja, medaliga lõpetajad) ning tasuta töövihikute soetamiseks 1. klassi õpilastele.

KUTSEHARIDUS

Kutsehariduse edendamiseks on planeeritud linnapoolne osalus rahvusvaheliste projektide kaasfinantseerimiseks. Kutsehariduskeskuses on planeeritud alustada õpiabi- ja nõustamistegevust ning jätkata kutsealase eelkoolituse korraldamist gümnaasiumiõpilastele. Kavas on kutsehariduskeskuse raamatukogu väljaehitamine ning kaasaegsete õppevahendite soetamine. Prioriteediks on Tartu Kutsehariduskeskuse õppehoonete ja õpilaskodude rekonstrueerimine ning sisustuse kaasajastamine.

Uudsenä on noorte karjäärinõustamissüsteemi korraldamiseks planeeritud vahendid karjäärinõustajate ametikohtade loomiseks (alates 2006. aasta septembrist on kolmes koolis projektipõhised ametikohad).

Hoonete renoveerimisele on investeeringute tugisüsteemina sisse planeeritud vahendid ettekirjutiste (tuleohutuse-, tervisekaitse- ja elektrialaste) täitmiseks, hoonete küttesüsteemide läbipesuks ning avariide ennetamiseks, samuti territooriumide korrastamiseks. Kõikide ehitustööde projekteerimiseks on arengukavasse täiendavalt ette nähtud vastavad sihtotstarbelised vahendid.

KÕRGHARIDUS

Aastatel 2007-2010 on kavas kaasfinantseerida Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli ühiselamute renoveerimist. Toetamise aluseks on linna ja ülikoolide vahel sõlmitud koostöölepingud. Jätkuvalt on plaanis tunnustada üliõpilaste parimaid Tartu-teemalisi uurimistöid.

5.7 SOTSIAALNE KAITSE

Sotsiaalhoolekande valdkonna ülesanded on püstitatud Tartu kui hooliva linna eesmärkide täitmiseks.

Hoolekande arenguvisioni alusel on Tartus aastaks 2015 loodud senisest ulatuslikumad võimalused tööealiste inimeste toimetulekuks ja tööhõiveks. Seda toetab Jaamamõisa rehabilitatsioonikeskuse, täiendava varjupaiga, toetatud elamise ja töötamise üksuste ning iseseisva elu harjutamise keskuse rajamine ja vastavate teenuste arendamine.

Tartu väärtustab eakaid inimesi ning toetab nende potentsiaali igakülgset rakendamist tegevustoetuste ja projektitoetustega eakate ühendustele ning eakatele suunatud teenustega. Eakate inimeste toimetuleku parandamiseks renoveeritakse olemasolevaid ja rajatakse uusi hoolekandeaasutusi. Nende hulgas on olulisemad Tartu hooldekodu juurdeehitis, pansionaadi tüüpi hooldekodud, multifunktsionaalsed päevakeskused. Kujundatakse välja Nõlvaku eakate linnak, kuhu kuuluvad nii eluruumid eakate majas kui psüühiliste erivajadustega isikute ja dementsete eakate hooldekodu.

Laste ja noorte hoolekandes keskendutakse laste päevakeskuste teenuste ja perekülastusteenuste arendamisele ja laiendamisele. Rajatakse perikeskus, kus peresid nõustavad laste ja peredega tegelevad spetsialistid. Oluline on noorte sotsialiseerimiskeskuse käivitamine ja selleks noortekodu ruumide renoveerimine.

Täisealiste vaimupuudega inimeste grupikodu ehitamine, psüühiliste erivajadustega isikute hooldekodu rajamine, tegevustoetused puuetega inimeste ühendustele ning sotsiaal- ja transporditeenused puuetega inimestele on osa tegevustest, mis tagavad puuetega inimestele teiste linnakodanikega võrdsed võimalused ühiskonnaelus osaleda.

Eelseisval perioodil panustatakse enam sõltuvushaigete laste ja täisealiste rehabilitatsioonitegevusse.

Tartu hoolekanne muutub järjest professionaalsemaks, sellele aitab kaasa koostöö Tartu Ülikooliga. Töötajate täiendõpe ja teenuste arendamine, mis toetub teaduslikele uuringutele, muudab linna sotsiaalhoolekande kvaliteetseks ja usaldusväärseks.

Vabatahtliku töö ja mittetulundusühenduste heade algatuste tunnustamiseks korraldatakse igal aastal konkurss Parim Omaalgatus.

5.8 ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED

LINNA JUHTIMINE JA MAINEKUJUNDUS

Arengustrategias "Tartu 2030" toodud eesmärkide saavutamiseks vajame mõtestatud ja järjepidevat kommunikatsiooni – dialoogi sihtgruppidega, et luua ühiseid arusaamu ja teha koostööd. Sellise dialoogiprotsessi käigus kujunebki Tartu linna maine.

Kõige olulisemaks tegevuseks mainekujundamise valdkonnas on Tartu linnavalitsuse kommunikatsioonistrateegia 2005-2010 elluviimine. Oluliste mainekujunduslike tegevustena on planeeritud linna visuaalse identiteedi uuendamine, info- ja mainetrükiste väljaandmine, kodulehekülje www.tartu.ee uuendamine ja arendamine ning erinevate maineürituste ja -kampaaniate elluviimine.

Arengukavas võetud ülesannete täitmiseks näeb linnavalitsus ette ametnike pideva ja eesmärgipärase koolitamise. Lisaks arengukavale tulenevad koolitusprioriteedid ka erinevate valdkondade strateegilistest eesmärkidest ja tegevuskavadest ning linnavalitsuse iga-aastastest tegevusprioriteetidest. Kõikide mainitud dokumentides kirjeldatud eesmärkide saavutamisel on üheks

tegevuseks personali professionaalse taseme tõstmine läbi koolituste. Lisaks erialaste kompetentside tõstmisele panustab linnavalitsus juhtimisoskuste täiustamisele, et tagada avatud ja kaasav organisatsioonikultuur ning töötajate väärtustamine.

Suurendatakse linnavalitsuse igapäevategevuse säästvust läbi keskkonnasõbralike lahenduste rakendamise. Jätkatakse paberivaba asjaajamise arendamist ning e- ja m-teenuste laiendamist. Märksõnad on linnainfo kättesaadavus ja mugav asjaajamine hea teenindusega linnas.

TRÜKISED, STATISTIKA

Igal aastal on plaanis välja anda linna maine- ja infotrükiseid. Jätkatakse statistikakogumiku "Tartu" ja linna arengutaseme näitajate väljaandmist, milles sisalduvad andmed võimaldavad analüüsida linna erinevates eluvaldkondades toimunud arenguid.

KÜSITLUSED, UURINGUD

Kavas on jätkata ülelinnaliste küsitluste "Tartu ja tartlased" ning "Tartlane ja keskkond" korraldamist, mida tehakse regulaarselt 5-aastase intervalliga. Plaanis on jätkata ka Euroopa ühtset säästvat arengut iseloomustavate näitajate määramist Tartu linnas, et võrrelda end Euroopa teiste linnadega.

ARENGUKAVAD

Linna erinevaid eluvaldkondi hõlmavate arengukavade osas on ette nähtud arengustrateegia Tartu 2030 ülevaatamine kolme-aastaste intervallidega ja linna uue arengukava koostamine aastateks 2014-2020. Uue arengukava koostamisega tuleb alustada juba 2009. aastal, kuna vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele peab linnal olema kehtiv arengukava, mis hõlmaks vähemalt kolme eelseisvat eelarveaastat.

Koostatakse linna arengukava perioodi hõlmavad ettevõtluse, turismi, transpordi, energeetika, kodanikuühiskonna arendamise jt valdkondade arengukavad ning jätkatakse kommunikatsioonistrateegia edasiarendamist.

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Rahvusvahelise koostöö valdkonnas jätkatakse koostööd järgmiste organisatsioonidega: Baltic Tourism Commission (BTC; Balti Mere Turismi Komisjon); International Council for Local Environmental Initiatives (ICLEI; Säästvate Kohalike Omavalitsuste Rahvusvaheline Nõukogu); Union of the Baltic Cities (UBC; Läänemere Linnade Liit). Võimalusel ja vajadusel kaalutakse liitumist eelkõige organisatsioonidega, mis aitavad arendada koostööd Euroopa suunal.

Tartul on praegu 16 ametlikku sõpruslinna, koostöö nendega jätkub. Lisaks on plaanis on luua kontaktid ja arendada koostöösuhteid järgmiste linnadega: Aegina, Kreeka; Peterburg, Venemaa; Lvov, Ukraina; Tbilisi, Gruusia. Huvi koostööks Tartuga on väljendanud Siena, Itaalia; Clamart, Prantsusmaa (Lüneburgi sõpruslinn); Resen, Makedoonia; Galway, Iirimaa; Hangzhou, Hiina; Fayoumi, Egiptus ja Lublin, Poola. Lisaks on kaalutud võimalust arendada suhteid Šveitsi ja Jaapani linnadega.

Osakonnad jätkavad projektipõhist rahvusvahelist suhtlust oma valdkonnas.

HALDUSHOONED

Oluline on lõpetada haldushoonete renoveerimine, et tagada kõikidele linnavalitsuse osakondadele normaalsed töötingimused. Renoveerimist vajavad eelkõige Küüni 1/3/5 hooned.

5.9 AVALIK KORD JA TURVALISUS

Linn toetab jätkuvalt mittetulundusühenduste aktiivsust linnakodanike eneseabi korraldamisel ning abipolitseinike rakendamist patrullteenistuses, mis aitab kaasa linna turvalisuse suurendamisele. Suurendatakse linnakodanike teadlikkust multikultuursuse suhtes, et tagada turvaline ja mitmekesisust hindav õppe- ja töökeskkond Tartu külalistele, kellest olulise osa moodustavad ülikoolide välisüliõpilased ja –õppejõud.

6. Arengukava elluviimine

6.1 Finantseerimise üldpõhimõtted

Arengukava on alus linna eelarve prioriteetide määramisel. Linna eelarve kaudu tagatakse linna arenguks vajalikud ressursid, finantspainsidlikkus ning jätkusuutlik investeerimisvõime. Arengukava lähtub linna eelarve pikaajalisest prognoosist, mida igal aastal enne arengukava ülevaatamist korrigeeritakse, tulenevalt keskkonnas toimuvatest muutustest.

Tartu linna arengukavas püstitatud eesmärkide ja vastavate tegevuste elluviimiseks on vajalik kindlustada linna tulubaasi stabiilne ja jätkusuutlik kasv ning suurendada linna finantsilist iseseisvust. Selle saavutamiseks lähtutakse finantsplaneerimises järgmistest strateegilistest tegevussuundadest:

1. Taotleda koostöös omavalitsusliitudega kohalikele omavalitsustele eraldatava tulumaksumäära tõstmist.
2. Tõhustada selgitustööd, et Tartus elavad inimesed registreeriks oma elukoha rahvastikuregistris Tartu aadressil.
3. Kaasata linna arengueesmärkide saavutamiseks ja tulubaasi suurendamiseks erinevate välisfondide, riigi ja erasektori vahendeid. Arengukavas ettenähtud tegevuste rahastamine siduda maksimaalselt Euroopa Liidu fondide ja programmide vahenditega. Selleks kindlustada piisav reserv projektide kaas- ja sildfinantseerimiseks.
4. Taotleda, et kõik riigi poolt linnale määratud täiendavad funktsioonid ja ülesanded oleksid riigi poolt vastavate täiendavate kulude osas täielikult rahastatud.
5. Suurendada linnale laekuvaid omatulusid, motiveerides linna hallatavaid asutusi nende kasutuses olevaid ressursse paremini kasutama.

6. Hoida linna laenukoormuse määr vähemalt 5% madalam seadusega lubatud maksimumist. Laenukoormuse suurendamisel lähtuda arengukavas planeeritud investeeringute teostamise vajadustest.
7. Investeeringute kavandamisel analüüsida projekti mõju linna arengule tervikuna ning planeerida objektiga tulevikus kaasnevad tegevuskulud. Eelistada investeeringuid, millega kaasneb objektide kompleksne väljaehitamine ja rekonstrueerimisega kaasneb kulude kokkuhoid.
8. Kulude planeerimisel lähtuda ressursside säästliku ja otstarbeka kasutamise printsiibist.
9. Järgida, et linna tegevuskulude kasv ei oleks kiirem kulude üldisest ning tulude kasvust.
10. Kiire majanduskasvu tingimustes tagada investeeringute ennaktempos kasv võrreldes tegevuskulude kasvuga.

6.2 Täitmise hindamine

Arengukavaliste ülesannete täitmist hinnatakse igal aastal. Ülevaade täitmisest koostatakse nii rahalises väljenduses (eelarve jm vahendite kasutamine) kui ka seletava tekstina ja esitatakse linnavolikogule koos eelarve täitmise aruandega. Saavutatust kokkuvõtlikuma ülevaate saamiseks koostatakse igal aastal statistilist lühiülevaadet "Tartu" ning eraldi trükisena linna arengutaseme näitajaid.

Rahulolu ja hinnanguid erinevate eluvaldkondade toimimisele uuritakse iga viie aasta järel korraldatavate küsitlustega "Tartu ja tartlased" (järjekordne küsitlus toimub aastal 2008) ning "Tartlane ja keskkond" (aastal 2011). Võrdlemaks säästvuse seisukohalt ennast Euroopa Liidu riikide teiste linnadega, hinnatakse Tartut ka Euroopa ühtsete indikaatorite määramise meetodikat kasutades. Vajadusel tehakse probleemsetes valdkondades täiendavaid uuringuid.

6.3 Muutmine ja järgmise arengukava koostamine

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab volikogu iga aasta 1. oktoobriks läbi vaatama arengukava täitmise aruande ja vastu võtma otsuse arengukava muutmise kohta. Samuti on seaduses sätestatud, et kohaliku omavalitsuse arengukava peab mistahes eelarveaastal hõlmama vähemalt kolme eelseisvat eelarveaastat. Seda nõuet silmas pidades kinnitatakse järgmine arengukava hiljemalt 2010. aastal.

6.4 Kasutatud lühendid

AEO	Arhitektuuri ja ehituse osakond
AS	Aktsiaselts
ASO	Avalike suhete osakond
E	Eesmärk arengustrateegias "Tartu 2030"
EMÜ	Eesti Maaülikool
ERM	Eesti Rahva Muuseum
EVO	Ettevõtluse osakond

HO	Haridusosakond
Kants	Linnakantselei
KIK	Keskkonnainvesteeringute Keskus
KO	Kultuuriosakond
LMO	Linnamajanduse osakond
LPMKO	Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond
LV	Linnavalitsus
LVO	Linnavarade osakond
MTÜ	Mittetulundusühing
OÜ	Osaühing
RO	Rahandusosakond
SAO	Sotsiaalbiosakond
SA	Sihtasutus
THO	Tervishoiuosakond
TÜ	Tartu Ülikool

7. Tegevuskava aastateks 2007-2015